

Кушнірук В.С.

к.е.н., доцент

Миколаївський національний аграрний університет

Єфімова А.М

студентка

Миколаївський національний аграрний університет

ВІЙНА В УКРАЇНІ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА ТУРИЗМ: СТАН, ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Війна завжди має глибокий вплив на всі сфери суспільства, і туризм не є винятком. В Україні, з початку конфлікту на сході країни у 2014 році, війна стала суттєвою перешкодою для розвитку туризму. Проте, з кожним роком спостерігалось певне відновлення галузі до початку повномасштабного вторгнення. Дана робота досліджує стан, виклики та перспективи розвитку туризму в Україні в умовах війни.

Російсько-українська повномасштабна війна, що триває з 24 лютого 2022 року, спричинила значні збитки для туристичної галузі України. Від так, на початку війни в Україні туризм був однією з перших галузей, які почали відчувати її негативний вплив. Зниження безпеки, руйнування інфраструктури та втрата популярних туристичних напрямків на сході країни суттєво скоротили потік туристів. Змінилися пріоритети іноземних та внутрішніх туристів: замість екскурсій і відвідування культурних пам'яток, більше уваги було приділено забезпеченню особистої безпеки.

Ситуація також спричинила реорганізацію туристичного бізнесу. Багато готелів та ресторанів поблизу лінії зіткнення припинили свою роботу, а інші адаптувалися до нових умов. Відбулися зміни в рекламних кампаніях та маркетингу для привернення туристів.

Внутрішній туризм в Україні демонстрував стабільний зростання з 2013 по 2019 рік. У 2019 році кількість внутрішніх туристів, які відвідали Україну, становила 34,7 млн осіб. Однак, у 2020 році внутрішній туризм впав на 30,6% у порівнянні з 2019 роком, до 21,9 млн осіб. Це було пов'язано з пандемією COVID-19, яка призвела до запровадження обмежень на пересування і подорожі. У 2021 році внутрішній туризм відновився і досяг 34,7 млн осіб. Однак, у 2022 році внутрішній туризм знову впав, до 13,4 млн осіб. Це було пов'язано з російською агресією проти України, яка зробила небезпекою подорожі до країни.

Зовнішній туризм в Україні також демонстрував стабільний зростання з 2013 по 2019 рік. У 2019 році кількість іноземних туристів, які відвідали Україну, становила 12,2 млн осіб. Однак, у 2020 році зовнішній туризм впав на 83,8% у порівнянні з 2019 роком, до 2,9 млн осіб. Це було пов'язано з пандемією COVID-19, яка призвела до запровадження обмежень на пересування і подорожі. У 2021 році зовнішній туризм відновився і досяг 1,8 млн осіб. Однак, у 2022 році зовнішній туризм знову впав, до 30,9 тис. осіб. Це

було пов'язано з російською агресією проти України, яка зробила небезпекою подорожі до країни.

За даними Державної служби статистики України, у 2022 році кількість іноземних туристів, які відвідали Україну, скоротилася на 98,4% у порівнянні з 2021 роком. Усього країну відвідали лише 30,9 тис. іноземних туристів, тоді як у 2021 році їхня кількість становила 1,8 млн осіб. Внутрішній туризм також зазнав значних втрат. У 2022 році кількість внутрішніх туристів, які відвідали Україну, скоротилася на 40,5% у порівнянні з 2021 роком. Загалом країну відвідали 20,8 млн внутрішніх туристів, тоді як у 2021 році їхня кількість становила 34,7 млн осіб [1].

За даними Державного агентства розвитку туризму України, у 2022 році внаслідок бойових дій було пошкоджено або зруйновано 10,5 тис. туристичних об'єктів, у тому числі 2,4 тис. готелів, 1,5 тис. ресторанів, 1,3 тис. музеїв та 3,3 тис. інших туристичних об'єктів [2].

Одним із головних викликів для розвитку туризму в Україні в умовах війни є покращення безпеки. Уряд України та місцеві влади повинні забезпечити стабільність та безпеку на туристичних маршрутах. Також важливо здійснити дієву інформаційну роботу щодо безпеки для туристів та інвесторів.

Інший важливий аспект - реорганізація туристичного продукту. Україна повинна акцентувати увагу на нових туристичних напрямках та продуктах, які відповідають сучасним потребам туристів. Природні резервати, етнічний туризм, гастротуризм, та культурні фестивалі можуть стати привабливими для відвідування навіть у важкі часи.

Співпраця з міжнародними партнерами є ще однією можливістю для розвитку туризму. Партнерство з іншими країнами, розробка спільних туристичних проєктів та програм підтримки туризму можуть сприяти відновленню галузі в Україні. Від так, війна в Україні спричинила ряд викликів для туристичної галузі України. До основних викликів належать:

небезпека для туристів: війна в Україні створює значні ризики для безпеки туристів. Бойові дії, мінні поля та інші загрози можуть призвести до травм або загибелі туристів;

пошкодження туристичних об'єктів: війна спричинила значні збитки для туристичних об'єктів. Багато готелів, ресторанів, музеїв та інших туристичних об'єктів були пошкоджені або зруйновані;

нестабільність політичної ситуації: війна в Україні призвела до нестабільності політичної ситуації в країні. Це може негативно вплинути на інвестиції в туристичну галузь.

Незважаючи на складнощі впливу війни, Україна має потенціал для розвитку туризму. Країна багата на природні та культурні ресурси, які можуть стати основою для нових туристичних напрямків. Поступове відновлення сходу України та покращення безпеки будуть сприяти відновленню інтересу до цього регіону.

Також, урядова підтримка та інвестиції в інфраструктуру туризму, рекламні кампанії та маркетинг сприятимуть привертанню туристів. Важливо

також розвивати туризм внутрішнього споживання та працювати над підвищенням якості послуг. До основних перспектив розвитку туристичної галузі України належать:

привабливі туристичні ресурси: Україна має унікальні туристичні ресурси, такі як історичні пам'ятки, природні об'єкти та культурні фестивалі;

вигідне географічне розташування: Україна розташована в центрі Європи, що забезпечує зручний доступ до ринку туристичних послуг;

міжнародна підтримка: Україна має підтримку міжнародного співтовариства, яке може допомогти у відновленні туристичної галузі.

Для реалізації цих перспектив Україні необхідно провести ряд заходів, таких як:

відновлення туристичних об'єктів: Україна повинна відновити пошкоджені або зруйновані туристичні об'єкти;

розробка нових туристичних продуктів: Україна повинна розробити нові туристичні продукти, які будуть приваблювати туристів з усього світу;

просування України як туристичного напрямку: Україна повинна активніше просувати себе як туристичний напрямок.

Війна в Україні завдала значних збитків туристичній галузі країни. Однак, після закінчення війни Україна має всі шанси стати популярним туристичним напрямком.

Таким чином, війна в Україні завдала значних збитків туристичній галузі країни. Внутрішній і зовнішній туризм впали до критичного рівня, а багато туристичних об'єктів були пошкоджені або зруйновані. Про те, хоча війна в Україні суттєво вплинула на туризм, але не прирєкла його до загибелі. З ретельним плануванням, інноваціями та співпрацею можна забезпечити розвиток туризму в Україні навіть в умовах війни. Країна має всі шанси використовувати свій потенціал та привертати туристів, які прагнуть відкрити для себе усю багатоманітність її природи та культури.

Бібліографічний список:

1. Державна служба статистики України URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 16.10.2023).

2. Державне агентство розвитку туризму України URL: <https://www.tourism.gov.ua/> (дата звернення: 16.10.2023).

3. Альбеценко О.С., Кушнірук В.С. Управління та розвиток туристично-готельного підприємництва в територіальних громадах Південного регіону України // Сучасні тенденції розвитку фінансових та інноваційно-інвестиційних процесів в Україні : матеріали V міжнародної науково-практичної конференції, 25 лютого 2022 р. м. Вінниця : ВНТУ, 2022. С. 627-628. URL: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/fiip/fiip2022/paper/viewFile/14487/12254> (дата звернення: 17.10.2023).

4. Pugachov, M., Pugachov, V., Shevchenko, O., Banyeva, I. and Kushniruk, V. (2022). Perspectives for the Tourism and Hospitality Industry in a Globally Competitive Environment. *Economic Affairs*, Vol. 67, No. 05, pp. 907-914. URL: <https://ndpublisher.in/admin/issues/EAv67n5z.pdf> (дата звернення: 17.10.2023).